

ELI MAHEAUHINNAD

Üldine sissejuhatus

Mahetootmise suurenemine aitab oluliselt vähendada keemiliste väetiste ja pestitsiidide ning antimikroobikumide kasutamist ning avaldab positiivset mõju meie kliimale, keskkonnale, elurikkusele ja loomade heaolule. Nii on mahetootmine Euroopa rohelise kokkuleppe, strateegia „Talust taldrikule“ ja elurikkuse strateegia eesmärkide saavutamisel kesksel kohal. Seepärast ongi komisjon seadnud eesmärgi, et 2030. aastaks peab 25% ELi põllumajandusmaast olema mahepõllunduslik ja et märgatavalt tuleb suurendada mahepõllumajandusliku vesiviljeluse osakaalu.

Selle eesmärgi saavutamiseks võttis komisjon 2021. aasta märtsis vastu mahetootmise arendamise tegevuskava¹. Tegevuskavas võetakse seisukoht, et mahetootmise stimuleerimiseks peaks suurenema tarbijate nõudlus mahetoodete järele. Selleks on muu hulgas vaja tõsta üldsuse teadlikkust mahetootmise eripärast ja eelistest. Seega on tegevuskavaga ette nähtud jagada igal aastal auhindu, millega tunnustatakse väljapaistvaid saavutusi mahepõllumajanduse väärtusahelas. Esimest korda antakse auhinnad välja 2022. aastal.

Kavas on välja anda kaheksa auhinda seitsmes eri kategoorias:

- 1. kategooria: parim (nais)mahetootja ja parim (mees)mahetootja
- 2. kategooria: parim mahetootmist väärtustav piirkond
- 3. kategooria: parim mahetootmist väärtustav linn
- 4. kategooria: parim mahepiirkond
- 5. kategooria: parim mahetootmise VKE
- 6. kategooria: parim mahetoidu jaemüüja
- 7. kategooria: parim mahetoidurestoran²

Auhinnad on ei ole rahalised ja neid antakse välja ELi mahepäeval, s.o 23. septembril.

Konkursside tutvustus

- **1. kategooria: parima mahetootja** auhinnaga premeeritakse (üht nais- ja üht mees-)põllumajandustootjat, kes on töötanud välja suurepärase, uuendusliku, kestliku ja teisi innustava projekti, mis annab mahetoodangule ja selle tarbimisele tõelise lisaväärtuse.
- **2. kategooria: parima mahetootmist väärtustava piirkonna** auhinnaga premeeritakse piirkonda, kus on töötatud välja suurepärase, uuenduslik, kestlik ja teisi innustav projekt, mis annab mahetoodangule ja selle tarbimisele tõelise lisaväärtuse.

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele mahetootmise arendamise tegevuskava kohta:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX%3A52021DC0141>

² Eraldiasuv restoran või hotelli või toitlustussektori osa.

- **3. kategooria: parima mahetootmist väärtustava linna** auhinnaga premeeritakse linna, kus on töötatud välja suurepärase, uuenduslik, kestlik ja teisi innustav projekt, mis annab mahetoodangule ja selle tarbimisele tõelise lisaväärtuse.
- **4. kategooria: parima mahepiirkonna** auhinnaga premeeritakse mahepiirkonda, kus on töötatud välja suurepärase, uuenduslik, kestlik ja teisi innustav projekt, mis annab mahetoodangule ja selle tarbimisele tõelise lisaväärtuse.
- **5. kategooria: mahetootmise parima VKE** auhinnaga premeeritakse üht väikest või keskmise suurusega ettevõtjat (VKE), kes on töötanud välja suurepärase, uuendusliku, kestliku ja teisi innustava projekti, mis annab mahetoodangule ja selle tarbimisele tõelise lisaväärtuse.
- **6. kategooria: mahetoidu parima jaemüüja** auhinnaga premeeritakse toidu jaemüüjat, kes on töötanud välja suurepärase, uuendusliku, kestliku ja teisi innustava projekti, mis annab mahetoodangule ja selle tarbimisele tõelist lisaväärtust.
- **7. kategooria: parima mahetoidurestorani** auhinnaga premeeritakse kas eraldiseisvat restorani või mõne hotelli või toitlustussektori juurde kuuluvat restorani, mis on töötanud välja suurepärase, uuendusliku, kestliku ja teisi innustava projekti, mis annab mahetoodangule ja selle tarbimisele tõelise lisaväärtuse.

Auhinnale kandideerimise ja auhinna määramise kriteeriumid

1. ELi maheauhinnale kandideerimise taotlused peavad vastama järgmistele kriteeriumidele:

a) auhinnale kandideerimise taotlus tuleb esitada järgmisel veebisaidil:

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-action-plan/eu-organic-awards_et

Sellel veebisaidil on elektrooniline taotlusvorm eraldi iga auhinna kohta. Kõik taotlused tuleb esitada hiljemalt 8. juuniks 2022 kell 23.59:59 (CEST - Central European Summer Time);

b) taotlused peavad olema ühes ELi ametlikest keeltest;

c) taotlejad peavad olema juriidilised või füüsilised isikud, kelle asukoht või elukoht on ühes ELi 27 liikmesriigist;

d) esitatud projekt peab olema ELi-põhine ja selgelt osutama ühele seitsmest 2022. aasta auhinnakategooriast / kaheksast auhinnast. Üht ja sama projekti ei tohi esitada mitme kategooria/auhinna kohta. Iga taotleja võib taotleda ainult üht auhinda. Ühele auhinnale võib esitada ainult ühe taotluse;

e) projekt peaks olema kas täielikult ellu viidud või piisavalt küps, et žürii saaks seda hinnata (st eesmärkide saavutamise tõendamiseks peaks seda olema piisavas mahu rakendatud);

f) iga auhinnakategooria konkreetsed eritingimused:

- **parim (nais)mahetootja ja parim (mees)mahetootja:** sertifitseeritud vastavalt määrusele (EL) 2018/848³;
- **parim mahetootmist väärtustav piirkond:** erikriteeriumid puuduvad;
- **parim mahetootmist väärtustav linn:** erikriteeriumid puuduvad;
- **parim mahepiirkond:** „mahepiirkond“ on geograafiline piirkond, kus põllumajandustootjad, üldsus, turismiettevõtjad, ühendused ja ametiasutused sõlmivad kokkuleppe kohalike ressursside kestlikuks majandamiseks vastavalt mahetootmise põhimõtetele ja tavadele;
- **parim mahetootmise VKE:** määruse (EL) 2018/848 kohaselt sertifitseeritud ettevõtja, kes vastab VKE määratlusele⁴ (vähem kui 250 töötajat ning aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot) ja kes tegeleb 100% mahetootmisega⁵;
- **parim mahetoidu jaemüüja:** ettevõtja, kes on sertifitseeritud vastavalt määrusele (EL) 2018/848 ja kelle müüdav kaup koosneb 100% sertifitseeritud mahetoodetest⁶ (v.a toiduks mittekasutatavad tooted või toiduained, millele mahepõllumajanduslikult toodetud alternatiiv puudub);
- **parim mahetoidurestoran:** menüü koosneb 100% sertifitseeritud mahetoodetest,⁷ kui see on võimalik⁸.

2. ELi maheauhindade žürii hindab kõiki tingimustele vastavaid taotlusi järgmiste horisontaalsete hindamiskriteeriumide alusel:

- **tiptase:** auhinnasaaja peab olema välja töötanud suurepärase algatuse, mis annab mahetoodangule tõelise lisaväärtuse. See tähendab, et projekti algsed eesmärgid on hästi saavutatud ja projektil on suur mõju. Projektid peavad tõendama oma mõju asjaomases valdkonnas ja asjaomasel territooriumil ning tulemusi võrreldes algselt seatud sihtide ja eesmärkidega;
- **projekt on uuenduslik asjaomases auhinnakategoorias:** projektid ei tohi olla tavapärased, vaid peaksid näitama uusi lähenemisviise, uusi organisatsioonilisi meetodeid või uusi (või oluliselt) paremaid tulemusi mahepõllumajanduses. Iga kategooria puhul on uuenduslikkuse mõõtmise kriteeriume üksikasjalikumalt kirjeldatud vastavas osas;
- **projekti (keskkonnavalase, sotsiaalse ja majandusliku) kestlikkuse näitajad:** projekt peab tõendama, et on kestlik ning tulevikus saab seda iseseisva algatuse või projektina rakendada;

³ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus \(EL\) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus \(EÜ\) nr 834/2007](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32018R0848) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32018R0848>)

⁴ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikroettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>)

⁵ Selle all mõeldakse kas mahetoodangut või üleminekuaja tooteid.

⁶ Selle all mõeldakse kas mahetoodangut või üleminekuaja tooteid.

⁷ Selle all mõeldakse kas mahetoodangut või üleminekuaja tooteid.

⁸ Vastavalt määrusele (EL) 2018/848.

- **projekti ülekantavus mujale ELi piirkonda ja selle korratavus seal:** projekt peab tõendama, et esindab head tava laiemas (EL) kontekstis ning inspireerib või võiks inspireerida muid kohti. Samuti peaks projekt olema hea näide eesmärkidest ja tulemustest teavitamisest.

Taotlejatele esitatakse konkreetse suunitlusega küsimused, millest mõni on välja töötatud vastavalt neljale mahepõllumajandus- ja kestlikkuspõhimõttele. Küsimused aitavad taotlejatel vastuseid paremini struktureerida ja žüriil taotlejate kohta rohkem andmeid saada.